

El dimecres 11 d'abril, el catedràtic de Projectes arquitectònics Xavier Monteys va impartir una conferència, a la sala d'actes de l'ETSAV, basada en el seu llibre recentment publicat "[La calle y la casa : urbanismo de interiores](#)".

Pere Fuertes, actual sotsdirector de l'Escola d'Arquitectura del Vallès, va ser l'encarregat de presentar-lo, “una tasca difícil ja que és un gran amic i en podria dir moltes coses”, va dir. De fet, Fuertes va tenir Monteys com a professor en una època en que aquest darrer també va ser director de l'Escola del Vallès, i els dos van treballar junts en el llibre “[Casa collage](#)”. Del ponent, Pere Fuertes en va destacar “la seva capacitat de reflexió sobre l'arquitectura, posant en qüestió certes prèviues, i fent del dubte una gran qualitat”. A continuació va prendre la paraula el professor Enric Massip, recordant que aquest darrer llibre d'en Monteys és de lectura obligada per als estudiants que estan realitzant el TAP 6, taller docent d'arquitectura en el que es desenvolupen projectes entre aquests dos àmbits, el carrer i la casa. “Es tracta d'un llibre ple d'idees i flaixos brillants, de lectura amena, i al mateix temps molt acurat amb les fonts”, va afirmar.

Finalment, el conferenciant va prendre la paraula i va expressar la seva satisfacció perquè era la primera vegada que feia una conferència a la sala d'actes de l'Escola. A través de diferents imatges projectades a la pantalla de la sala, la primera idea que va desenvolupar va ser la de que primer hi ha arquitectura i després urbanització. Així, per exemple, en un gravat de Roma del 1760 vam poder veure com, al costat de les grans esglésies i els grans palaus, l'espai que hauria de ser el carrer és un autèntic fangar, completament impracticable, on les carrosses transporten la gent d'una casa a una altra, com si fossin ascensors horitzontals. Un cas semblant també el vam poder apreciar a les pel·lícules dels “westerns”, on la gent del poble no passeja mai pel mig del carrer, sinó que l'atravessa corrents ja que és un lloc perillós: hi ha trets, baralles, carruatges de diligències que van molt ràpides ... En els “westerns” es pot veure que l'únic lloc segur per caminar és per sota de les porxades de les cases, on la gent passeja tot pujant i baixant les escales de l'alçat privat de cada façana. En aquest sentit, va ser molt curiós el cas que ens va explicar de la Rue des Colonnes, a finals del segle XVIII, a París: un carrer projectat per poder-hi passejar a peu, amb llambordins, i que s'obria al matí i es tancava a les cinc de la tarda!

Malgrat això, el carrer és imprescindible per a que funcioni una ciutat. En una imatge de la ciutat d'Hamburg, completament destruïda per les bombes de la segona guerra mundial,

vam poder veure com, si bé les cases ja no existien, els carrers encara sí, i són el primer que s'endreça per posar la ciutat en marxa, per a que hi puguin circular els tramvies, etc.

A continuació, un seguit d'imatges de la ciutat de Lisboa van servir per exposar la idea de la necessitat de l'estètica, encara que tècnicament no faci cap funció, defensant que cal acceptar-la "encara que no serveixi per res". Així, en el conservatori de dansa de Lisboa, vam observar com el carrer, en forma de mitja taronja, està projectat per donar la volta a l'edifici i permetre que els carruatges puguin portar la gent als palaus. Per tant, es van projectar alhora l'edifici i el carrer, amb el que van haver d'opinar junts arquitectes i urbanistes. Per Monteys, l'arquitectura de Lisboa és la d'una ciutat teatral, "amb unes façanes que quan els hi toca la llum rosa es tornen increïbles", un color que "hem menyspreat i hem proscrit", va lamentar. Així doncs, per l'orador, l'arquitectura ha de promoure emocions i sensibilitat, i no només ha de ser funcional. Així va defensar els projectes d'edificis que creen "dramatisme", per exemple, quan en arribar a un angle aquest queda tallat per a que en comptes d'una aresta n'hi hagi dues, simulant una fractura geològica. De la mateixa manera, els carrers amb dos nivells d'alçada, els "becos" o carrerons sense sortida, els balcons, els miradors, les cantonades com les de Manuel de Solà Morales, o alguns carrers d'Edimburg, amb situacions anòmales que "semblen fetes per un director de cinema", també són exemples d'aquesta estètica en l'arquitectura. En canvi, "l'Eixample de Barcelona és un avorriment", va sentenciar.

La darrera idea que va presentar Xavier Monteys va ser la de la humanització del carrer, que s'esdevé quan és una prolongació de la llar, i s'hi fan coses pròpies de la vida domèstica. Per il·lustrar-ho va mostrar diverses imatges, com ara la fotografia de Robert Doisneau, on un parella es fa un petó apassionat al mig d'un carrer ple de vianants (1950), o un fotograma de la pel·lícula "Roma" (1976), on es pot veure un sopar popular en una plaça, convertint l'espai públic en una cosa informal, amb el tramvia passant ben arran de les persones que mengen en taules de cavallets. "Menjar al carrer és el que més el canvia, és una unitat de resistència a la uniformitat -va afirmar-, fins i tot un entrepà menjat pel carrer no es pot considerar menjar ràpid perquè és impossible menjar-te'l corrent, has d'anar caminant a poc a poc". També va mostrar la imatge d'uns nens jugant a pilota, no en una plaça, sinó a l'espai que hi ha entre una església i una escalinata monumental (fotografia de Steen Eiler Rasmussen, a la basílica de Santa Maria Maggiore, Roma, 1952), afirmant que "avui les escales s'han desterrat de l'espai públic, tot són rampes, i en canvi a les escales es pot seure, es pot descansar, etc".

A continuació va mostrar unes imatges de vestits dissenyats a principis del segle XX per Marià Fortuny, el fill del pintor, inspirats en la gestualitat dels actors del teatre, i va concloure que "els millors moments de l'espai públic els devem a la roba que porta la gent i a la seva gestualitat". I va aprofitar per explicar l'anècdota d'una plaça que va visitar i que lluïa gràcies a un munt de gent mudada que s'esperava per un casament. A l'endemà hi va tornar, la plaça era buida i "no valia res", per tant, "el que fem nosaltres, els arquitectes, no és tan important", va observar.

Arran d'aquests reflexions, Xavier Monteys va declarar que "ens hem tornat massa civilitzats", i va emfatitzar el seu missatge augurant que "aviat posaran baranes als ports". També va lamentar la cultura ciutadana de la queixa: "Els advocats espatllen més la vida que el gas metà, quan a algú li donen l'oportunitat de reclamar per guanyar diners". En aquest sentit es va mostrar molt crític amb les associacions de veïns de Barcelona, especialment pel seu paper en la remodelació de la Plaça de les Glòries, fent enderrocar el viaducte elevat que, segons Monteys, era el que donava una certa unitat a l'espai.